

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Reiffenstuel, Anaklet

Monachii, 1699

II. Quibus de causis Peccatum ex genere mortale, fiat per accidens veniale, & econtrà?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40206

QUÆSTIO II.

Quibus de causis Peccatum ex genere mortale, fiat per accidens veniale, & econtrà?

13. **C**ONCL. I. Peccatum veniale triplex est; aliud enim est veniale ex suo genere & objecto, aliud ex parvitate materiæ, & aliud ex imperfectione actûs. Ita communis. *Peccatum ex genere suo veniale* dicitur illud, quod versatur circa objectum, quod per se, & absolutè spectatum, est materia offensæ levis: ut cogitatio vana, verbum otiosum, mendacium jocosum, risus immoderatus, & hujusmodi. Ratio est: quia talia ex objecto non habent gravem cum recta ratione, ac lege Dei repugnantiam. *Peccatum veniale ex parvitate materiæ* dicitur illud, quod licet ex genere suo esset mortale, v. g. furtum, ob levitatem tamen materiæ est veniale: ut est furtum unius oboli, aut alterius rei levis. Tandem *Peccatum veniale ex imperfectione actûs* dicitur, quod fit veniale ex defectu perfectæ deliberationis, quamvis ex objecto foret mortale. Siquidem ad peccatum mortale requiritur plena deliberatio, ac perfectus consensus (b) unde si talis non adfit, actus ex genere suo mortalis, per accidens redditur venialis: uti sunt subiti, ac non plenè deliberati motus odii, invidiæ, luxuriæ, superbiæ, & hujusmodi.

Peccatum veniale triplex est, videlicet Veniale ex genere suo,

Ex parvitate materiæ, &

Ex imperfectione actûs,

(b) Juxta dicta n. 8.

14. **C**ONCL. II. Peccatum mortale duplex est, aliud quidem mortale ex genere suo, aliud verò mortale ex accidente. Ita rursus communis Doctorum. Porro *Peccatum mortale ex genere suo* dicitur illud, quod per se graviter lædit charitatem Dei, vel proximi, aut nos ipsos: & talia peccata ex genere suo mortalia sunt omnia, quæ sunt contra Virtutes Theologicas; item ferè omnia, quæ fiunt contra Præcepta Decalogi, dummodò excipias Mendacium jocosum, unà cum similibus; nam illud ex genere suo non est mortale, quamvis sit contra octavum Præceptum Decalogi. *Peccatum mortale ex accidente* dicitur, cum actus aliquis cæteroquin venialis, aut etiam ex genere suo indifferens, sit per accidens mortalis: quod quomodo contingat, patebit ex dicendis. Hinc ulterius fit

Peccatum mortale, duplex, Aliud tale ex genere suo,

Aliud ex accidente.

15. **C**ONCL. III. Peccatum ex genere suo mortale, potest fieri veniale per accidens tribus de causis. I. Si ex parte intellectûs

Peccatum ex genere

mortale, tri-
bus modis
potest fieri
veniale per
accidens.

lectus non ad sit perfecta advertentia malitiæ: prout fit, si quis ex imperfecta advertentia rationis gravem vindictam proximo appetat. II. Ex parte voluntatis, si nempe non ad sit perfectus consensus voluntatis: cujus signa sunt, si quis valde timide, ac suspense, processisse se meminit; vel si semidormiens fuit non plene sui compos, judicetque se id non fuisse facturum, si plene vigilasset, & hujusmodi, de quibus dictum *num. 12.* Tandem III. Peccatum mortale potest per accidens fieri veniale ex parte materiæ, si hæc sit parvi momenti: prout Furtum, quod ex genere suo est mortale, ratione parvitatæ materiæ potest fieri veniale. Ratio horum omnium patet ex dictis supra *num. 8.* estque certa, & communis inter Theologos.

Peccatum
veniale
quomodo
generatim
fiat morta-
le per acci-
dens?

Istud fit I.
ratione con-
scientiæ er-
roneæ, vel
dubiæ.

II. Ratione
finis morta-
lis adjuncti,

Et quomo-
do hoc in-
telligen-
dum?

III. Ratione
contem-
ptus

16. CONCL. IV. Peccatum ex genere suo veniale, potest per accidens fieri mortale variis etiam modis; qui tamen omnes hæc universali regulâ comprehenduntur, quod tunc *Peccatum ex genere veniale fit per accidens mortale, quando supervenit aliqua circumstantia transferens illud ad speciem peccati mortalis.* Ita certa, & communis Doctorum; & mox explicabitur seq. Concl. unde fit

17. CONCL. V. Quinque præsertim de causis, seu modis, peccatum ex genere veniale, fit per accidens mortale. I. Ratione conscientiæ erroneæ, vel dubiæ, quando videlicet committitur practice dubitando, vel erroneè credendo, se facere peccatum mortale. Ratio hujus patet ex dictis *Tract. 1. Distinct. 3. Quæst. 2. & 3.*

18. II. Peccatum ex genere veniale, fit per accidens mortale ratione finis mortalis adjuncti, id est, quando intentio est mortalis: ut si quis faciat mendacium jocosum, ut foeminam inducat ad fornicationem. Ratio est: quia, cum finis mortalis intendatur, jam committitur peccatum mortale ratione hujus pravi finis. Cæterum hoc non ita accipiendum est, quasi tunc duplex peccatum committatur, unum mendacii mortalis, & alterum fornicationis desideratæ, ac utrumque in Confessione sit necessario explicandum; satis enim est, illud malum desiderium, utpote ex quo tota malitia mortalis in id veniale derivatur, fateri in Confessione, prout notat Sanchez *lib. 1. in Decalog. cap. 5. n. 7.* Nam seclusâ malitiâ finis mortalis, mendacium illud manet veniale, quod non est necessario confitendum; licet optimum sit, illud quoque fateri. Et idem dicendum de similibus.

19. III. Peccatum veniale, per accidens fit mortale ratione contemptus; id est, si transgressio aliqua, vel inobedientia de se

se venialis, committitur ex formali contemptu Legis, vel Legislatoris: hoc enim est peccatum Superbiae consummatae, ac formalis inobedientia; & licet materia legis obligantis sub veniali sit levis, contemptus tamen legis est gravis. Circa hoc notandum cum Doctore Angelico 2. 2. q. 186. a. 9. & aliis communiter, quod tunc aliquis transgrediatur praeceptum ex contemptu, quando voluntas eius renuit subiici ordinationi legis, vel Regulae sui Ordinis, & ex hoc procedit ad faciendum aliquid contra legem, seu Regulam: id est, contemptus formalis tunc fit, quando contemptus praecepti est causa illius peccati committendi, atque ideo quis praeceptum violat, quia ipsi, aut Superiori praecipienti subiici non vult. Quare contemptus formaliter, & directe tendit contra legis, ac Legislatoris superioritatem; atque idcirco ex veniali reddit peccatum mortale.

Et quando fiat transgressio legis ex contemptu?

20. Inferitur proinde I. quod peccare ex contemptu importet duo, nempe actum peccandi, & causam ejus: requiritur enim, ut quis peccet ex contemptu praecepti, id est, ideo, quia praeceptum est. Inferitur II. cum cit. D. Thoma, & aliis passim, quando quis propter aliquam causam particularem, v. g. ex concupiscentia, vel ira, inducitur ad aliquid faciendum contra legem, vel Regulam, quod is non peccet ex contemptu, sed ex aliqua alia causa, v. g. ex ira, concupiscentia, vel prava consuetudine. Imò sola prava consuetudo peccandi non illico arguit contemptum legis; quamvis frequentia peccati dispositive inducat ad contemptum, juxta illud Prov. 18. *Impius, cum in profundum venerit peccatorum, contemnit.*

Corollaria.

21. IV. Peccatum veniale, per accidens fit mortale ratione nimij affectus; id est, quando in veniali constituitur ultimus finis. Cæterum ad hoc non satis est, quod committens veniale feratur nimis intenso affectu in objectum ejus; sed tunc illud evenit, quando quis eo affectu committit peccatum ex genere veniale, ut vellet illud committere etiam transgrediendo praeceptum sub mortali obligans. Sic fit, si quis ita inordinate afficiatur ad fabulas, lusum, verba otiosa, & hujusmodi, ut malit die Festo omittere Sacrum, quam illis privari. Item si quis committat veniale cum ea animi præparatione, ut quamvis esset mortale peccatum, adhuc illud perpetraret. Hic tamen affectus non tantum habitualis, sed etiam actualis esse debet, ut peccatum mortale contrahatur: quia ad culpam non imputatur id, ad quod committendum habitus tantum est paratus.

IV. Ratione nimij affectus, volentis transgredi praeceptum sub mortali obligans.

V. Ratione
gravis
scandali.

(c) Tract.
4. Dist. 7.
quest. 2.

Addunt ali-
qui pericu-
lum prox-
imum inci-
dendi in
mortale.
Periculum
proximum
peccandi
mortaliter
quod?

(d) Tract.
14. Dis-
tinct. 8.
quest. 3.

22. V. Veniale transit in mortale ratione gravis scandalii, quod peccator secuturum prævidit, aut prævidere potuit ac debuit: ut si ex tali peccato veniali præbeas alteri directam occasionem blasphemandi, quia in tali casu peccato veniali quidpiam superadditur graviter charitati proximi repugnans. Sed de hoc plura alibi (c) agendo de Scandalo.

23. Addunt aliqui, quod veniale, vel etiam opus indifferens, transeat in mortale ratione periculi proximi in mortale incidendi: quando nimirum quis sine sufficienti cautela, aut necessitate aliquid facit, per quod in peccatum mortale labitur, vel in proximum periculum peccandi mortaliter.

24. Porro periculum proximum peccandi mortaliter illud esse censetur, quod ex suo genere frequenter homines similis conditionis in peccatum mortale inducit; vel si experimento constet, in hoc homine talem effectum habere, ut nunquam, vel fermè nunquam eâ utatur sine novo peccato. Gobat *tract. 7. Theol. Experim. n. 525.* & seqq. ac alij. Et istud quidam Authores moraliter determinant, hoc modo: Si quis, inquit, existens in ejusmodi occasione decem vicibus, septies, aut ultrâ in peccatum cadat, est occasio proxima; unde in Confessione explicanda est species peccati, cujus periculo se exposuit, quia eodem peccati genere peccavit, juxta illud *Ecclesiastici 3. Qui amat periculum, in illo peribit.* Verùm de hoc alibi. (d)

Q U Æ S T I O III.

Quibus modis remittantur Peccata venialia? ubi & de Sacramentalibus.

Hic non agitur de remissione peccati mortalis.

(e) Tract.
14. Dist. 2.
q. 2. & 3.
ac Dist. 6.

q. 3.
Peccata venialia mul-

25. **U**T ex titulo Quæstionis patet, non loquimur hic de peccato mortali: nam quæ dispositio ad ejusdem remissionem requiratur, & quibus modis virtute contritionis perfectæ, aut dignæ receptionis Sacramentorum illud remittatur, dicitur suo loco. (e) Sed loquendo de peccatis venialibus sit

26. **CONCL. I.** Certum est, quod peccata venialia non sint materia necessaria Sacramenti Pœnitentiæ, ac proinde aliis etiam modis extra illud possint remitti. Ita omnes Catholici; & patet ex Concilio Trid. *Sess. 14. cap. 5.* ubi dicitur: *Nam venialia,*

qui-